

Nikola Pašić umrl. - Ameriška mornarica v slabem stanju.

V PETEK ZJUTRAJ JE PREMINUL VELIKI JUGOSLOVANSKI DRŽAVNIK. — BOLEHAL JE ZE DALJE ČASA. — ZA BIVŠO SRBIJO IMA VELIKANSKE ZASLUGE — BIL JI JE VODILNI POLITIK IN DRŽAVNIK — DUŠA RADIKALNE STRANKE.

Belgrad, Jugoslavija. — Desetega tega meseca ob 8:30 zjutraj, je preminul Nikola Pašić, veliki jugoslovanski državnik. Pogreb se je vršil v nedeljo na državne stroške.

Preminal je zopet eden izmed največjih evropskih politikov in diplomatov. Veliki Srb, Nikola Pašić, vsaj po imenu, ako ne osebnost, najbolj poznana politična osebnost vsem Jugoslovonom to — in onstran morja, je za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Da govorimo odkrito, smrt malokatero osebnosti je narod sprejel s tako mešanimi občutki, kakor ravno vest o smrti tega moža. Je pač tako v življenju; čim višjo vlogo kdo igra, čim vplivnejšo besedo kdo ima, tem več ima prijateljev, a še neprimerno več pa sovražnikov.

Ako pogledamo v jugoslovansko državo, ki je nastala po vojni. Kdo je bil faktični vladar v tej kraljevini, kdo je imel končno in odločujočo besedo? Država ima sicer kralja, ima svoj parlament, a vendar brez volje Nikole Pašića da bi on ne imel svoje besede vmes, ne ni zgodilo ničesar. Da se je po večini z njim, kakor je on hotel, ni dosegel z ukazi, s svojimi zvitostjo, po ovinkih in večkrat tudi z navidezno popustljivostjo je dosegel daleko več, kakor če bi ukazoval — bil je v resnici popolni diplomat.

Obhodovala so vredni taki duhovni in obhodovala je vreden tudi Nikola Pašić. Koliko je imel nasprotnikov, koliko intrig se je spletalo proti njemu — a znal je iti mimo vsega in preko vsega ter se stalno vzdržati na površju. Škoda, da ni bil ta veliki mož ob početku Jugoslavije vsaj za par desetletij mlajši. Zakaj pravimo to? Pašić je bil že v predvojni Srbiji vodilni politik in državnik, in da ima za bivšo Srbijo velike zasluge, tega mu niti njegovi najhujši nasprotniki ne odrekajo. A predvojna Srbija je bila mala država, v kateri so bile popolnoma različne razmere, katera je imela popolnoma različne potrebe, kakor jih ima današnja velika država Jugoslavije. Ko je ob prevratu zopet prevzel Pašić državno vodstvo v svoje roke, je bil že starček. Vsa svoja mladostna leta je posvetil bivši Srbiji in ta mala država mu je takorekoč popolnoma prešla v meso in kri. Ni se zato mogel popolnoma vmisliiti in živeti v vodstvo velike države. In ravno to je bila menda vsa njegova slabost.

Ako to upoštevamo, mu tudi lahko oprostimo njegovo nebržnost za Slovence in Hrvatce. Menil je pač, da ima pred seboj le Srbe, kakor v prejšnji državi in menda ni mogel zapostaviti, da je bil potek razvoja teh dveh narodov popolnoma različen od srbskega in da

POROČILO MORNARIŠKEGA TAJNIKA.

Tajnik Wilbur napada v svojem letnem poročilu Coolidgejevo ekonomijo; toži, da je mornarica nepraviljena za vojno, ker ni sredstev, za popravila ladij.

Washington, D. C. — Mornariški tajnik Wilbur je v svojem letnem poročilu napadel predsednika Coolidgea in kongres, ki odobruje predsednikov načrt, po katerem se dovoljuje le neznatni znesek v državnem proračunu za mornarico, ki je takorekoč prva obrambna črta naše dežele. Poročilo tajnika je pravzaprav obdolžba, s katero dolži predsednika in kongres, ki ne dovoljuje potrebnih sredstev za popravila bojnih ladij; v stanu, v kakršnem so sedaj, so nesposobne za vojno, pa tudi še mesece bi vzelo predno bi se jih postavilo na stališče, da bi bile sposobne za vojno — vse metode postaviti se v bran sovražniku. V poročilu navaja tudi Wilbur, da radi pomanjkanja potrebnih sredstev za mornariško akademijo, manjka potrebnega števila mornariških častnikov.

Drugo poročilo iz Washingtona se pa glasi, da je finančni osek poslanske zbornice potisnil na stran predlog za znižanje dohodninskih davkov. Poslanec Green, ki je predsednik finančnega odseka, je predlagal, naj bi se ta denar porabil za odplačilo ljudskega dolga. Demokrati obdolžujejo republikance, da zato odlašajo z redukcijo dohodninskega davka, da bi drugo leto, ko bodo bližje predsedniške volitve, z znižanjem davkov lovili glasove.

V nedeljo 19. dec. bodo prijatelji in somišljeniki A. S. pokazali, kaj se stri, če vsak nekaj stri!

V nedeljo dne 19. dec. bo vse agitiralo za "A. S.", ne pozabi tudi ti!

imata zato tudi popolnoma drugačne težnje. Odtod izvina tudi, da se mu je očitalo, da zatira Slovence in Hrvatce. Bil je pač z vsem srcem Srb in vso Jugoslavijo si je predstavljal le kot veliko Srbijo.

Na svojo politično, srbsko radikalno stranko je imel neki direktno magični vpliv. In ravno njemu se ima ta stranka tudi zahvaliti, da se je vzdržala na dosednji višini in da se je v njej ohranila disciplina in ni prišla do razpada.

Ta stranka, kakor tudi celokupna Srbija, katere veren sin je bil, imate pač dovolj vzroka, da potočite solzo za Nikolo Pašićem.

POROČENA V ZRAKU.

Slika nam predstavlja poročnika Chesterja Dawsona iz Lynn, Mass., in Mae Fantom iz Brockton, Mass., ki sta bila v Martin letalu visoko v zraku poročena. Cereimonije so se vršile, ko je letalo krožilo nad mestom Galveston. Več drugih vojaških letal je istočasno krožilo nad njima in spuščalo nanje cvetlice.

RAZSTRELBA V HAMMOND, IND.

Pri eksplozijski nesreči v tovarni Central Railway Signal kompanije je prišla ena oseba ob življenje; truplo je bilo vrženo 400 čevljev visoko v zrak.

Hammond, Ind. — V petek dopoldne je nastala pri Central Railway Signal kompaniji, kjer izdelujejo material za torpede eksplozija; ena oseba je prišla ob življenje, 12 jih je bilo poškodovanih, vse mesto se je streslo od silne detonacije. Sreča je bila, da se je le eden izmed delavcev nahajal v bližini, drugi so bili toliko oddaljeni od mesta nesreče, da so bili le od plina opečeni.

Ob življenje je prišel Henry Franks, katerega truplo je vrglo 400 čevljev visoko v zrak in je padlo na dvorišču na zemljo. Poslopje, kjer se je zgodila nesreča, je popolnoma razdejano. Tudi poleg stoječa poslopja so močno poškodovana.

Enajst deklet, ki so delale v drugih oddelkih v tovarni, so bile opečene od plinov ali poranjene od kosov stekla, ki je letelo na vse strani. Težko je bil tudi ranjen H. O. Bemisdefer, superintendent podjetja. Eno miljo daleč naokoli po mestu so bile vse šipe po oknih razbite. Ambulance so bile takoj na licu mesta, s katerimi so ranjence prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki izjavili, da bodo vsi okrevali.

Rim, Italija. — Fašistovska vlada v Italiji je izobčila od prizivnih sodišč 17 sodnikov, na podlagi obdolžbe, da so nasprotni fašizmu.

Rim, Italija. — Italijanski listi obdolžujejo Francijo, da tajno oborožuje Jugoslavijo. Spricho vseh sličnih vesteh pa ni nobene vojne nevarnosti v Evropi.

ILEANA POROČI ITALIJANSKEGA PRINCA?

Iz Bukarešte poročajo, da bo v teku šestih mesecev princezinja Ileana poročila italijanskega prestolonaslednika, kar pa v Rimu zanikujejo.

Bukarešta, Rumunija. — Iz dvorskih krogov v Bukarešti je prišlo poročilo, da bo v teku šestih mesecev, Ileana, rumunska princezinja, poročila italijanskega prestolonaslednika Humberta. Če pa med tem časom umrje rumunski kralj, oče Ileane, bi se pa poroka vršila, ko bi bila končana običajna doba žalovanja. Princezinja Ileana je stara 17 let, Humbert pa 22.

Poročilo pravi, da se je ta zaroka skovala meseca septembra, ko se je vršila rumunsko-italijanska konferenca, na kateri je dobila Rumunija od Italije kredita v znesku 1 milijon dolarjev.

Od kar se je kraljica Marie vrnila s princem in princezinjo iz Amerike, nosijo, zlasti Ileana, le v Ameriki kupljene obleke. Posebno za šport ji ugaja ameriška moda. Rim, Italija. — Kakor hitro se je raznesla vest o zaroki italijanskega prestolonaslednika in Ileane, je takoj italijansko zunanje ministrstvo izdalo poročilo, da so te vesti izmišljene; italijanski kralj noče, da bi se njegov sin poročil z dedaj, ker je še premlad.

Peking, Kitajsko. — V Si-anu je umrlo na stotine domaćinov vsled lakote. Glad je ljudstvo prisilil, da so postali ljudje. 700.000 ljudi je trpelo pomanjkanje, vse mačke in pse so poklali in pojedli, pa tudi mrlične, mesto, da bi jih pokopali, so jih spekli in pojedli.

KRIŽEM SVETA.

Pariz, Francija. — Iz Oslo, Norveško, je prišlo poročilo, da je bila priznana Nobel-ova nagrada za leto 1925 Charles G. Dawesu, podpredsedniku Zed. drž. in sir Austen Chamberlainu, angleškemu tajniku zunanjega ministrstva. Za leto 1926 je pa bila podeljena Aristide Briandu, francoskemu zunanjemu ministru in dr. Gustav Stresemannu, nemškemu zunanjemu ministru.

Sydney, Avstralija. — Prva podzemna železnica v Avstraliji je bila otvorjena v Sydney, prometu bo oddana, 20. decembra. Mesto ima 1 milijon prebivalcev.

Tokio, Japonsko. — Yoši Hito, japonski cesar, ki je šel v pokoj leta 1921, ima pljučnico, njegovo življenje je v nevarnosti.

Ženeva, Švica. — Liga narodov bo povabila vlado Zed. drž., da bi sodelovala pri razgovorih za kontrolo nad oboroževanjem. Posebna tozadna konferenca se bo vršila v jeseni leta 1927.

JUGOSLAVIJA PRISTOPI ITALIJANSKO - ALBANSKI ZVEZI?

Belgrad, Jugoslavija. — Italijanski poslanik v Belgradu, Bordero, je predložil jugoslovanski vladi predlog Mussolinija, v katerem italijanski diktator Italije vabi Jugoslavijo, naj pristopi k italijansko-albanski zvezi, katera je napravila zadnje čase toliko vznemirjenja v Evropi. To bi bila po Mussolinijevem načrtu nekaka trozveža. Italija je že dovolj jasno pokazala, kako zna držati pogodbe.

STENOGRAFINJA BANČNA ROPARICA.

Austin, Tex. — Rebecca Bradley, stara 21 let, stenografkinja v uradu generalnega pravdnika Dan Moodyja, je bila v soboto aretirana, na podlagi obdolžbe, da je oropala Farmers Exchange banko v Buda, Tex.

Opoldne je prišla Rebecca na banko, ko so bili uradniki, razen dveh, vsi pri kosilu. Prosila je, naj ji dovolijo za nekoliko časa pisalni stroj, na katerega bi rada nekaj pisala. Nič hudega sluteča, sta ji uslužbenca dovolila. Hipoma pa potegne mladenka revolver in ukaže uslužbencema, da morata v blagajno, kamor ju zapre. Takoj nato pa seže po denarju, katerega je bilo okrog \$2000, s katerim pobegne.

Policija je bila obveščena, ki je banditko kmalu izsledila in aretirala. Rebecca ni ničesar tajila. Pod varščino \$5000 je bila izpuščena na proste noge.

Iz Jugoslavije

VELIKI PLAZOVI PO SLOVENIJI; LJUDJE SE PO NEKATERIH KRAJIH SELIJO IZ HIŠ; TUDI CESTE SO PO NEKATERIH KRAJIH NEDOSTOPNE. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Največji plaz na Pilšanu. Ljudje pravijo, da bo sodni dan, ker se je začela zemlja tako čudovito gibati in premikati, ker se gore znižujejo in doline napolnjujejo. To je strašno razdiralno delo večjih in manjših plazov. Povsod jih je letos dovolj in še preveč.

Največji plaz je gotovo pri nas blizu trga; največji po svojem obsegu in tudi po svojem uničevalnem delu. Začel se je že pri največji povodnji, kar jih pomnijo pri nas stari ljudje, dne 8. avgusta. Voda se je pod zemljo nabirala gotovo že stoletja. Otekala je le po malih izvirkih v dolini. Takrat pa se je v spodnjih plasteh zemlje nabralo hkrati preveč vode, ki ni imela dovolj prostora odтока. Zato je vzdignila najprej vinograd posestnika Štritiha blizu trga in ga je počasi nesla v dolino. Bil je lep vinograd, ki je dal že do 45 hl dobrega vina — zdaj ga ni več. Obenem s tem sta se začela trgati tudi dva sosednja vinograda posestnika Brileja in Toplišekovih deklet. V Brilejevem vinogradu je kmalu nastal prepad, globok do 10 m. Zemlja s trsem pa leze v dolino po globoki strugi, ki je nastala po prvem plazu v Štritihovem vinogradu.

Cela masa se premika počasi a stanovitno naprej in že je deloma uničila štiri nižje ležeče vinograde. Zdaj vzdiguje travnike, njive, sadonosnike z drevmi vred in vse nese v dolino proti okrajni cesti (Kozje-Pilstanj - Planina - St. Jurij ob južni žel.). Že je razrušila dve vinski kleti, dvoje gospodarskih poslopij, druge pa poškodovale. A strašna skrivna moč ne miruje; nevzdržljivo rije naprej pod zemljo. V sredo je zopet padlo veliko dežja in v četrtek zjutraj smo že s strahom gledali njegove pogubonosne posledice.

Plaz je pokazal popolnoma svojo smer. Na obeh njegovih straneh je zemlja počila čez okrajno cesto do potoka Bistrice v Starem trgu. Velikanska masa se pomika počasi vedno naprej. Na premikajočem se plazu so zdaj nanovo ogrožene štiri stanovanjske hiše in troje gospodarskih poslopij. Hiše že izpraznjujejo; okrajno cesto pa morajo zapreti za vsak promet.

Kaj bo, se s strahom povprašujemo. Okrajni glavar iz Šmarja si je ogledal kraj nesreče in je obljubil pomoč tistim, ki jim je uničilo stanovanja. Poslal je na lice mesta tudi inženerja, ki je obljubil, da se bo delalo, če se bo dobila podpora. A zdaj, ko je pretrgana okrajna cesta in tako prekinjen tudi promet, zdaj se bo pa menda le moralo začeti delati!

Usodepolna sobota. Slov. Bistrica, 15. nov. — Zad-

nja sobota in posebno še noč od sobote na nedeljo je bila za slovenjebistriški okraj usodepolna. V vasi Brezje pri Pragerskem je izbruhnil v omenjeni noči požar, ki je do tal upepelil štiri objekte. Na kako uspešno gašenje od strani gasilnih društev ni bilo misliti, ker ni bilo v bližini vode. — V noči od sobote na nedeljo so neznani lopovi vlomili v trgovino trgovca s poljedelskimi pridelki g. Jegliča na Pragerskem in so mu odnesli 42.000 Din. gotovine. Za vlomilec še ni nobene sledi. — Na Tinjah so v soboto pretepači tako opasno obdelali z noži nekega Juharta, da so ga peljali prijatelji na vozu k zdravniku v Slovensko Bistrico. Predno je dospel voz do zdravnika, je Juhart umrl in so ga mesto pri zdravniku izložili v mrtvašnici v Slov. Bistrici.

Šestdesetletnico svojega rojstva je praznoval v Komendi g. Andrej Mejač, župan, trgovec in bivši deželni poslanec.

Umrli je v mariborski bolnišnici Anton Sel, hišnik v Mariboru, star 76 let. Rajni je bil rodom iz Dobrenja pri St. Ilju, kjer je bil dober kmetijski posestnik. Sel je bil zvest somišljenik Slovenske ljudske stranke.

Pretep. Janez Urek in Anton Šepce sta že dolgo v prepiru. Doma sta iz Jerslave. Ko je dne 12. m. m. ponoči sijala lepo blede luna, jima ni bilo mogoče spati, sta zapustila vsak svojo postelj in šla na zrak. In res sta se srečala in spoprijela tako zelo, da leži sedaj Šepce z razbito glavo v bolnici v Brezicah, Urek pa premišljuje doma o minljivosti tega sveta.

DENARNA NAKAZILA

ZA JUGOSLAVIJO, ITALIJO itd. Vaša denarna pošiljatev bo, v starem kraju hitro, zanesljivo in brez odbitka izplačana, ako se poslužite naše banke. Dinarje, ozir. lire smo včeraj pošiljali po teh le cenah:

500 Din	\$ 9.45
1.000 Din	\$ 18.60
2.500 Din	\$ 46.25
5.000 Din	\$ 92.00
10.000 Din	\$ 183.00
100 lir	\$ 4.75
200 lir	\$ 9.20
500 lir	\$ 22.00
1000 lir	\$ 43.00

Pri večjih svotah poseben postop. Poštna je v teh cenah že vračunana.

Zaradi neustalosti cen je nemogoče vnaprej cene določevati. Merodajne so cene dneva, ko denar sprejememo. Nakazila se izvršujejo po ošti ali pa brojčano.

IZVRŠUJEMO TUDI DENARNE POŠILJATEVE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO.

Pisma in pošiljke naslovite na:

ZAKRAJSEK & ČEŠAR. 455 W. 42nd St., NEW YORK, N.Y.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoj po praznikih.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: Canal 0098.

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo: 6.00
Za celo leto 3.00
Za pol leta 1.50

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR: — Številka poleg Vašega naslova na listu znači, do kedar imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Beseda k odkriti besedi.

V številki 238. tega lista priobčen je bil članek "Odkrita beseda." Članek pripoveduje o važnosti katol. časopisa. Potem pa navede tudi vzroke, zakaj da je tako med nami v tem oziru.

Pribita resnica je, da se mi katoliški Slovenci veliko premalo zanimamo za svoje časopise, ki je naša avantgarda na vseh naših poljih. Saj mi ni treba navajati, kako se nasprotniki v nas zaletujejo. Kdor ni slep, ta vidi. Slovenski katoličani smo predmet večnega sramovanja in zasmehovanja, ki prihaja iz vseh nasprotnih liberalnih in socialističnih vrst. Sramotijo nas, blatijo nas zato, ker smo ostali zvesti veri svojega naroda. Slovenska duhovščina se sramoti dnevno po nasprotnem framsonskem in rdečem časopisu. In na vse to slovenska javnost v večini molči. Ko bi ne imeli "Amer. Slovenca," bi sploh ne imeli sredstva za obrambo. Ali se pa tega ameriški Slovenci zavedamo?

Povdarjal sem že, da močan katoliški dnevnik je naša edina rešitev. Imeti bi ga morali sicer že davno, a vzrok je naša lastna malomarnost. Svoj denar trosimo celo za časopise drugega duha, za svojega ga pa nimamo. Porečete, s svojim denarjem lahko delamo, kar hočemo. Res je to. Tudi z vžigalicami lahko delate v lastni hiši, kar hočete. Ali nevarnost je, da se hiša vžge. Zdaj pa pride vprašanje, če je to pametno?! Odgovorite si.

Kadar je treba podpirati to kar je našega, imamo polno izgovorov. Ampak, Slovenci, to ni prav! Mi se moramo zavedati svojih dolžnosti. To kar je naše, je prvo.

S tem, da sem sam dober katoličan, ni potreba in ni pravilo, da sem zraven tudi zaspan. Ako nasprotniki agitirajo, doprinašajo žrtve za svoje zmotne nauke in načela, smo menda katoličani še toliko bolj dolžni doprinesiti žrtve in delati za svoja načela, za svojo vero, ki vemo čegava je in kdo jo je nam dal kot edino zveličavno sredstvo za na pot skozi življenje trpljenja. Dobri katoličani bi morali biti najbolj agilni in najbolj morali delati tudi za svoje katoliško časopisje. Saj pravi pregovor, da vzgledni mičejo ...

Zato pa, čitatelji (ce), ki ste našega duha, vprašajte se, kaj ste storili pri vas v vaši stebelini v zaključni jubilejni kampanji za Amer. Slovenca, za naš katoliški dnevnik? Vprašajte se! Pomislite na razmere, pomislite, koliko nasprotniki žrtvujejo za svoje časopise, potem si pa odgovorite.

Zastopniki (ce), koliko je napredoval naš katol. list v vaših stebelinah?

Dne 20. decembra t. l. se bo zaključila sedanja zaključna jubilejna kampanja. Trajala je od 1. novembra naprej. Koliko se je storilo v tem času za naš katoliški list? Koliko novih naročnikov ste dobili? Vsak čitatelj je vedel za to kampanjo. Dovolj se je pisalo o njej.

Se skoro teden dni imamo na razpolago v tej kampanji. Še je čas, da vsakdo nekaj stori za svoj list te zadnje dni. Ape-liram na vse sloje našega naroda, da se podajo prihodnjo nedeljo, dne 19. decembra, vsi, ki so našega duha, na agitacijo za naš najstarejši slovenski list v Ameriki. Pojdite med svoje prijatelje in znance in pridobite jih, da se na list naroče. Vaša dolžnost je to!

O božičnih praznikih se srečavamo s prijatelji in znanci. Skoro vsakemu damo kak božični dar in če tega ne, pa vsaj lepo besedo, ki izrazi naše voščilo za praznike. Prijatelj ro-jak, kaj boš pa dal za božični dar svojemu najstarejšemu slovenskemu listu "Amer. Slovencu," ki že dolgih 35 let brani tvojo vero in tvoje prepričanje v tej novi domovini? Kaj mu boš dal? Prijatelj, veš, kaj je najprimernejši dar Amer. Slovencu? Pridobi mu novega naročnika! Krasen dar bo to za tvoj list, pa tudi krasni dar za onega, ki se bo na list naročil, zakaj dal mu boš za božični dar najboljšega spremljevalca in

prijatelja — dober katoliški list. Na delo Slovenci te dni!

Za prihodnjo nedeljo, dne 19. decembra, je razglašena generalna agitacija po vseh stebelinah. Zastopniki (ce), dvignite svoje zastave visoko in idite naprej, na delo za svoj list. Naj ob koncu dolge dobe 35 let list "Amer. Slovenec" prejme priznanje in plačilo v tem, da mu prihodnjo nedeljo in te dni do 20. decembra pridobi vsak, ki misli katoliško in slovensko, vsaj enega novega naročnika!

Ljubezen do svojega slovenskega naroda mi narekuje te vrstice, ti, slovenski narod pa glej, kaj je tvoja dolžnost!

—Rev. James Cherne.

PRIJATELJI IN SOMIŠLJENIKI, VSI NA PLAN PRIHOD-NJO NEDELJO, DNE 19. DECEMBRA!

Naša zaključna jubilejna kampanja se zaključuje prihod-nji ponedeljek, dne 20. decembra zvečer. Trajala je od 1. no-vembra in se bo zaključila 20. decembra.

Prihodnja nedelja, 19. decembra, je določena za gene-ralno agitacijo po vseh slovenskih stebelinah. Prijatelji in somišljeniki, pojdite te dni prav vsi na delo. Obiščite pa vaših stebelinah vsako hišo. Gre se za čast vaših stebel. Odziv vsake stebelne bo merilo katoliške zavednosti po stebelinah. Zato naredite načrte za prihodnjo nedeljo in agitirajte na vso moč, da se Amer. Slovenec razširi kar največ mogoče v vsaki stebelini.

Za agitacijo imate krasne nagrade. Vsak nov naročnik dobi krasni stenski koledar, torej lep dar in dobro sredstvo, ki vam pomaga agitirati za Amer. Slovenca.

Vsak, ki pa pridobi vsaj enega novega naročnika, pa bo dobil krasno nagrado, lepi stenski veliki zemljevid, kakoršnega se niste imeli. Zemljevid predstavlja novi svet, meje novih povojnih držav. Torej je prilika lepa. Potrudite se vsi po vseh stebelinah te dni, osobito pa vsi na agitacijo prihodnje nedelje, dne 19. decembra. Vsak naročnik naj se spomni svo-jega lista ter mu v obliki novega naročnika bodisi tu ali za stari kraj pošlje božično darilo.

Pošljite te "Amer. Slovencu" novega naročnika za božično darilo!

Uredništvo.

"Za resnico in pravico - od boja do zmage".

To geslo je zapisano na našem listu "Amer. Slovencu" na prvi strani pod imenom lista. Na podlagi tega gesla smo za-črtali temeljno pot še našemu prejšnjemu listu "Edinosti," ki smo ga prekopali od oo. franciškankov meseca avgusta 1. 1923. In ko je naša tiskovna družba prekopala in rešila najstarejši slovenski list v Ameriki, "Amer. Slovenca," smo mu zapisali isto geslo pod njegovo glavo. To geslo je zvezda vodnica našemu listu, mu je sedaj in mu bo, dokler bo izhajal.

Zakaj to geslo listu? Zato, ker predobro vemo iz preža-losnih skušenj naših izseljencev v Ameriki, kako se je naš ubogi delavski narod zavaljal na vse strani. Videli smo, da je potreba nabrusiti meč in iti v boj za resnico in pravico. To smo storili radi ljubezni do naroda.

V imenu tega gesla smo bili neustrašeno vse in vsako-gar, ki je hotel pod kako krinko zavajati narod bodisi v tem ali onem oziru. Amerikanski Slovenec je vedno gledal na to, da je slovenski javnosti odkrival resnico, ali pa bičal tiste, če so jo slučajno skrivali toliko časa, da so prišli na plan in pove-dali narodu, kaj so storili.

Kakor je znano slovenski javnosti, vodilo se je akcijo za slovensko zavetišče. Začela se je pred leti. Bilo je to še pred vojno. Kar naenkrat pa je vsa stvar utihnila. Od nikoder ni bilo nobenega glasu. Marsikdo se je čudil, kje je vsa stvar, zakaj se molči, zakaj ne pride nihče s kako izjavo na dan. Opravičeno si je mislil vsak, raznovrstne stvari, kaj pa druga-ga, zakaj pa molče, zakaj pa ne pridejo z izjavami na dan?

In Amer. Slovenec je zadnje čase zopet v imenu svojega gesla "za pravico in resnico" stopil v akcijo proti temu nečed-nemu molku. Prijel je za palico ter tlesnil po onih z vso ve-hemenco, ki so akcijo vodili. In to ni bilo brez uspeha. Te dni je prišel G. N. s svojo izjavo, ki se glasi tako-le:

SLOVENSKO ZAVETIŠČE.

"Ker so se začela zadnji časi pojavljati nekaka namigavanja glede fonda, ki je bil nabran za Slovensko Zavetišče, je potreba, da se zade-va razjasni, da ne bo kdo pokrivem osumljen ali obožen.

Ideja za Slovensko Zavetišče je bila sprožena v Chicagu.

Skupina rojakov je pogledala v bodočnost ter se vprašala: — "Kaj bo z našimi reveži in našimi pohabljenici? Pohabljenec je dosti, ker so naši ljudje procentualno zaposleni pri najrazliknejšem delu." In ukrenili so, da bi bilo dobro s prostovoljnimi prispevki ame-riških Slovencev nabirati potreben kapital za gradnjo Slovenskega Zavetišča, v katerem bi našli svoj dom naši siromaki ter bi bili v njem preskrbljeni do smrti.

Pred vojno in še par let po vojni je bila agitacija jako uspešna. Izbran je bil tudi odbor, v katerem je bil — to naj bo mimogrede omenjeno — tudi Mr. Pavel Schneller, večletni predsednik KSKJ.

Med vojno se je zanimanje rojakov osredotočalo v vse druge za-dave kot pa v Slovensko Zavetišče.

Glas Naroda je pa zanj še vedno deloval in največ prispeval.

Glas Naroda je bil tedaj še glasilo Jugoslovanske Katoliške Jed-note.

Ves denar, ki bi ga imel sprejeti za oglaševanje Jednotinih zadev, je namenil Zavetišču.

Zanimanje je pa polegalo in polegalo ter je bilo samo enkrat ali dvakrat predramljeno posebno začasa konvencij tistih slovenskih pod-pornih organizacij, ki so bile pri Zavetišču zainteresirane.

Odbor Slovenskega Zavetišča so tvorili zastopniki listov, ki so idejo za Zavetišče podpirali ter odborniki onih podpornih organizacij,

ki so bile Zavetišču naklonjene.

Blagajnik je bil pod bandom, kot blagajnik JSKJ. in kot blaga-jnik Slovenskega Zavetišča.

Blagajnik JSKJ, Mr. Geo. L. Brozich je odstopil pred svojim terminom.

Takoj nato se je predsednik Slovenskega Zavetišča pobrigal, kaj je z denarjem, nabranim za Zavetišče.

Najel je na svoje stroške odvneti in odvnetiki so mu sporočili, da denarja ni na banki.

Predsednik Zavetišča se je obrnil na družbo, ki je položila bond. Družba mu je odvrnila, da denarja ni več, ker je blagajnik znjnim kri-vo gospodril in denar zagospodril.

Preostajalo je edino sredstvo — blagajnika aretirati. Zaporno po-velje bi moral nekdo podpisati.

Mr. Sakser ni hotel podpisati zapornega povelja, ampak je pre-pustil to zadevo drugim odbornikom Slovenskega Zavetišča.

In kot kaže, so bili tudi ostali odborniki istega mnenja kot Mr. Sakser, namreč: — Če ga damo zapreti, bo Slovensko Zavetišče naj-manj na dobičku. Če mu pa damo priliko, da poravnava svojo krivdo, bo mogoče nekoga del sklad Slovenskega Zavetišča do centa tak kot mu je bil izročen in zaupan.

In pri tem je ostalo.

Tempotom pozivamo v imenu resnicoljubnosti ostale odbornike Slovenskega Zavetišča, naj podajo svoje izjave.

Tudi blagajnik George L. Brozich naj poda svojo.

Njemu mora biti zadeva najbolj znana, ker je bil z njo v najozjemem stiku.

NAŠ KOMENTAR K IZJAVI.

Izjava G. N. zdaj jasno pove, kaj se je zgodilo z denar-jem, ki je bil nabran za Slov. Zavetišče. Izjava pove, da je denar zagospodarjen. Bil je že pred par leti. Zdaj pa prašamo, zakaj se ni informiralo slovenske javnosti takoj o tem. Zakaj se je o vsej stvari toliko časa molčalo, da je moral šele naš list "Amer. Slovenec" pritisniti na stvar in izsiliti izjavo? Še na to hočemo izjave in odgovora!

K celi zadevi pa še to-le: Slovenska javnost zdaj menda ve, da je treba biti od sile prepričan o vsaki akciji in o onih, ki akcijo vodijo. Med nami ameriški Slovenci se je vodilo že neštete pomožne in druge akcije. A le malo jih je srečno kon-čanih. Poglejte sedaj na Slov. Zavetišče. Zdaj izjavljajo, da je denar zagospodarjen. Poglejte na milijonski fond! Za uboge Primorce, da se odreši naše zaslužene brate, se je go-vorilo. Vprašamo te, narod, koliko so dobili od tega fonda Primorci? Kaj se je storilo za odrešenje Primorske? Kje je Slov. zavetišče? Narod je za vse to dajal svoje krvave žulje. Kje je denar? Odgovorite na to v licemerski liberalci v New Yorku in v širokoustni socialisti v Chicagu! Kje je ljudski de-nar? Pri Slov. zavetišču so izjavili, da je zagospodarjen. Pri milijonskem fondu pa bogve kako je ...

Slov. duhovnike in katoliške Slovence se toliko napada in sramoti v liberalnem in socialističnem tisku. Pa jim mora kdo dokazati kaj takega? In tisti, ki jih napadajo, naj zdaj kaj takega dokažejo! Bolj kot kdaj smo prepričani zdaj, da ti-sti, ki po protiverskem časopisu neprestano vpijejo: primite tatu! — so sami taki!

Slovenski javnosti bo pa to temeljito odprlo oči. Če ke-daj, bo slovenski narod v Ameriki spregledal zdaj! Spregle-dal bo, kdo je res njegov prijatelj in kdo ne!

John Jerič, urednik Amer. Sl.

KAKŠEN JE NJIH VSPEH?

Rothbury, Mich.

Pod tem naslovom hočem na-pisati svoje vtise, katere sem dobil za časa mojega potova-nja po spodnjem Michiganu kot potovalni zastopnik Amer. Slovenca in Ave Maria.

Iz listov, ki so nasprotni naši sveti veri, bi človek sodil, da imajo 75 odstotkov našega na-roda pod njihovim vplivom in kontrolo. Kar je pa zelo nespa-metno misliti. Ne zanikam, da večina naših ljudi ne čita in podpira v svoji nezavednosti njihove liste. Ali kljub temu se ne morejo nasprotniki ponašati da so to vsi njih pristasi.

Dolgo že sramotijo vse, kar je katoliškega, obhajajo svoje 20- in 25-letnice svojih bogo-kletnih listov, pa kljub temu ne morejo pokazati kakih zdat-nejših vspehov. In ko bi se šlo danes za splošno glasovanje pri slovenskem narodu v Ame-riki, kakor se gre za obliko vla-de ali kaj drugega, da bi narod sam izrazil svoje mnenje po-tom glasovnic glede Spasitelja

(Stvarnika), stavim, da bi 99 odstotkov našega naroda pri-poznalo, da veruje v Boga.

Priprosto ljudstvo sledi, vsaj na videz, onim krivim prerokom rdečega socializma. Ni jim pa udano tako, kakor si to vo-ditelji nasprotnikov mislijo. Tu pa tam se dobi kak zapeljavec, ki trobi v njih tako imenovani napredni rog. A ko človek pri taki priliki malo postane in po-seže malo bolj globoko v pogo-vor, pa vidite povsem drugega človeka. Naj mi bo dovoljeno, g. urednik, da objavim en sam tak slučaj.

Bil sem v nekem kraju, ko je bilo par takih prenapetnežev. Od gotove strani sem bil opo-zorjen, da naj tja ne hodim, tam so sami odpadniki od vere in Boga, tam se ne bo nihče naročil na Amer. Slovenca. Oni čitajo le brezverske liste. Janj se pa na to nisem nič oziral, šel sem tja in povedal kdo sem. Na moje prigovarjanje, ako se že-li naročiti na list Amer. Slove-nec, mi odgovori takole: Veste, tu pri nas najbrž ne boste nič

opravili z vašim listom. Tukaj smo večinoma vsi naprednega mišljenja in čitamo samo na-predne liste. — Kaj pa mislite, vprašam jaz, o našem listu? — A, kaj, mi odgovorijo, to je far-ški list, tako mi je rekel moža-kar, s katerim sem govoril. — Vse podrobnosti, kaj sva govo-rila, ne morem tukaj objavljati, vzelo bi preveč prostora. Le to omenim, ko sem ga naposled vprašal — če on ne verjame v Boga in posmrtno življenje, da sem pri tem vprašanju takoj o-pazil, da je prišel v zadrego in mu je zaprlo sapo. Nato mi je pa na tiho rekel, da to veruje, a v farje pa ne. Toraj, voditelji in slepitelji naroda, smatrate vi take za svoje somišljenike? Veste, kako dolgo, jim že trobi-te na uho, da so potomci opic? Kljub vsej vaši bogokletni in zavijalski pisavi, ste zelo slabo napredovali. Mnogim ste sicer zmešali in zastrupili možgane, a tudi ti se bodo začeli zave-dati in vas bodo obsodili kot iz-rodke slovenskega naroda.

Mnogo rojakov poznam, ki so nekoč mislili, da bo res kak-šna rešitev delavskega proble-ma prišla od vas, bodisi iz Crawford ali Lawndale ceste, pa so prišli do spoznanja, da je to vse le bluf. Izprevideli so in sedaj s prstom na vas kažejo, kot na lovce, ki po morju kozle streljajo in po zraku elefante na zanjke lovijo.

Kmet se raduje in veseli, ako mu njegove njive in travniki obetajo bogato letino. A pri vsej tej radosti ga obdaja strah, ako bo tudi ves pridelek lepo brez nezdore spravil pod streho. Dobro se zaveda, da obstajajo razne vremenske nez-gode, ki pretijo, da mu uniči-jo ves njegov trud. Ako bi ne bilo velikih viharjev, močnih nalivov s točo, suše itd., bilo bi prav lepo za kmeta, nič bi se mu ne bilo treba bati. Ker pa to vse v resnici obstaja, ima dovolj povoda za bojazen. Ali ni smešno in pomilovanja vred-na pisarija naših odpadnikov, ki se bojujejo proti Bogu, ka-terega pa, pravijo, nikjer ni. Pa če se čita njih liste, mora pa vendar eksistirati, sicer bi na-sprotni listi ne pisali zoper Nje-ga. Seveda, kdor je pa že tako daleč padel, da ne verujejo v drugega, kot da je sto funtov mesa velik kos, takega pa tudi lahko nafarbate, da citrone po hrastih tajejo in na severnem tečaju črešnje cveto.

Gotovo nisem proti temu, da bi se položaj revnejših ne zboljšal. Nasprotno — želim, da bi se socialno vprašanje iz-boljšalo. Kajti, kakor je dela-vec v tovarni, tako je tudi far-mar izkoriščen od nenasitnega kapitalizma. Pribito pa ostane, da od slovenskih rdečih mali-kov ni pričakovati za proletar-sko maso kakšnega izboljša-nja.

Dolžnost — sveta dolžnost nas vseh je, da storimo, kar največ moremo za naš list Am-Slovenec. Ta list navaja naše rojake k dobrem in se postavlja v bran sramotiteljem naše vere. Pomagajmo listu, ki se tako neustrašeno bojuje za našo pravico — za naše prepriča-nje. S tem bomo dali najboljši odgovor nasprotnikom.

(Dalje na 3. strani.)

Rev. Aleksander, O.F.M.:

PRILIKA O ROMARJU, KI JE ZGUBIL OČETOV TOLAR.

(Dalje.)

Prosvetni minister ravno tako. Kakor da bi se bili zmenili.

"Sicer sem jaz akonfesionalen, to se pravi, ne verujem. A moji učitelji naj ima-jo vero v duši, hočem reči, tolar-vsemogoc-ni v mošnji, če ne, mi še narod na kant spravijo."

Kaj je hotel Tomaž? Ali se zapiše med brezposelne in prosiš kruha od hiše do hi-še, ali pa po tolar h kanalu? Vrnil se je To-maž h kanalu. Prišel je do univerze, a se ni upal h kanalu: Ljudje so hodili mimo. Gledali bi bili in strmeli:

"Glejte no, glejte: Inteligent v gosposkih hlačah, pa se s kanali ukvarja. Tomaž se je klonilo srce v brezbrzičnost.

"Grem in si bom s peresom zaslužil to-lar. Bom videl, če ne bo več veljal kakor očetov. Študiral sem, oče ni študiral."

Zvečer je bil že v knjižnici. Sprva mu je bil sladak vonj knjižnice, v tem vonju spe-davnine in pradašine. Z višjih polic se smehljajo otroci zadnjih let v razkošnem ornatu, po nizkih pa čepe starci — kodeksi v preperelih klasičnih haljah in hrepnijo po grobu in trehnobi ...

Zvečer je šel Tomaž v knjižnico in dru-go jutro se je vrnil iz nje. Tako je delal dan na dan, noč za nočjo, teden za tednom, a tolarja si ni prislužil.

V knjižnici je bilo malo luči in dneva: Tomaž je klonil v onemoglost. Prepeljali so ga v bolnico.

"Kdo si?" je tiho prosila usmiljenka.

"Tomaž-romar."

"Priimek, prosim."

"Napiši romar, pa amen! Če hočeš, la-hko se napišeš romar brez tolarja; romar, ki je zgubil očetov tolar ... Napiši, kakor se ti ljubi."

Sestra pa ni razumela. Drugi dan je pra-šala zdravnika:

"Gospod primarij, kaj je to: romar, ki je zgubil očetov tolar. Ta pacient pravi, da mu je tako ime."

Gospod primarij pa se je smejal, kakor se večkrat nasmejijo gospodje primariji, kadar jim pridejo sestre s priprostopostjo in svetniško skromnostjo naproti. Gospod pri-marij je že vedel, kaj je to: romar brez to-larja, medicino je študiral.

"Gospod primarij, recite prosim, tej se-stri, naj odstrani ono razpelo nad posteljo.

"Križani človek mi draži živce."

"Z veseljem, g. pacient."

In usmiljenka je s tresočo roko snela razpelo.

Drugo jutro je prosil Tomaž-romar: "Gospod primarij, recite vendar tej se-stri, da bi v našem oddelku ne bilo treba svečenika vsak drugi dan. Črni človek mi draži živce."

"Z veseljem, g. pacient."

In duhovnika oni teden ni več bilo.

Tretje jutro pa je romar zopet prosil:

"Gospod primarij, ali smem zapustiti bolnico? Popolnoma zdrav sem. Voščeni človek v nunski halji mi draži živce."

"Kakor želite, g. pacient."

In gospod primarij mu je z veseljem na-pisal odhodnico. Sit je že bil Tomaža-ro-marja. Potem je rekel primarij sestri:

"Zdaj veste, kaj je romar brez tolarja."

"Ne."

"Romar brez tolarja-vsemogocnika je človek brez potrpežljivosti, brez srca in usmiljenja, sinitelj prve vrste in čez prag njim prvo uro."

Romar je zaukal, ko je stopil iz bolnice. Zdravje! Da, to je več ko očetov tolar. Prišel iz bolnice kakor iz zatohle temnice kostenjakov in vse telo ti zauka v dan, da vsi zvedo, kako si zdrav ...

"Reci pa kar hočeš, Tomažek, ti nisi več zdrav, odkar romaš brez tolarja."

Očetov spomin mu je časih tako-le govo-ril:

"Hodi se solit," je rekel Tomaž, "ti in tvoj tolar," in je zbrisal očetov spomin iz srca.

Oče pa je trkal in trkal.

(Konec prih.)

Asesment se pobira na seji samo 10 dni od dneva do 4 ure popoldne.

ZGODBE NAPOLEONSKEGA VOJAKA

Francoski pisatelj Erckmann-Chatriaux
Poslovenil Al. B.

"Kje je to?"

"Dest minut nad mostom."

Takoj je izdrl sabljo in zavpil s silnim glasom:

"Fantje, za mano, ti pa naprej!"

Zganil se je ves bataljon, ki je šel samo še dvesto mož. Ko je kakih sto drugih videlo, da odhajamo z odločnim korakom, so se nam pridružili, ne vedoč, kam gremo. Avstrijci so bili že na višini ob drevoredu; nižje doli so se širili s plotovi eden od drugega ločeni vrstovi do Elstere. Poznal sem to pot, po kateri sva večkrat hodila s Zimmerom politi, ko je bilo vse v najlepšem cvetju. Streljali so na nas, a mi se nismo več zmenili za to. Jaz sem prvi stopil v reko, za mano stotnik Vidal in potem paroma drugi. Voda nam je segala do ram, ker je bila narastla zaradi jesenskega deževja, vendar smo srečni prišli čez. Nobeden ni utonil. Prišedši na drugi breg, smo imeli še skoraj vsi svoje puške. Marširali smo kar naravnost čez polje. Nekaj dalje naprej smo prišli do majhnega lesenega mostu, ki je držal v Schleussig, odtod pa smo krenili proti Lindenauu.

Molče smo korakali dalje. Zdajnjazdaj smo se ozrli nazaj v daljavo na drugo stran Elstere in smo opazovali bitko, ki se je še vedno bila po lipskih ulicah. Še dolgo je odmevalo za nami divje vpitje in votlo bobnenje streljanja. Šele proti drugi uri, ko smo videli velikansko premikanje čet, topov in bagažnih vozov, ki se je vlekel proti Erfurtu, kakor daleč je segalo oko, so se nam ti glasovi zljili v drdranje vozov in topov.

XXI.

Doslej sem pripovedoval o velikih vojnih dogodivščinah, o bitkah, ki so bile slavne za Francijo kljub našim napakam in naši nesreči. Ako smo se sami — po eden proti dvema in večkrat proti trem — vojskovali proti vsem evropskim narodom in smo nazadnje podlegli ne toliko njih pogumu in zmožnosti, ampak izdajstvu in številu, potem bi ne bilo prav zardevati nad takim porazom, zmagovalci pa bi imeli še manj prav, ako bi bili na to ponosni. Velikosti naroda ali vojske ne dela število, ampak hrabrost. Tako si mislim v svojem priprostem srcu in upam, da bodo tako mislili po vseh deželah sveta ljudje, ki imajo kaj srca in pameti.

Sedaj pa moram pripovedovati o bednem in napornem umikanju, in prav to, se mi zdi, je najbolj mučno.

Pravijo, da zaupanje človeka naredi močnega. Res je to, posebno kar se tiče Francozov. Dokler gredo naprej, dokler zaupajo v zmago, toliko časa so združeni kakor prsti ene roke, toliko časa je volja poveljnikov, zakon za vse. Vsi čutijo, da je gotov uspeh samo v disciplini. Čim pa so prisiljeni umikati se, gleda vsak samo nase in se ne zmeni več za poveljnika. Potem se ti ponosni možje, ki so šli smeječ se v boj proti sovražniku, razkrope posamezno ali v manjših skupinah na desno in na levo. Tisti, ki so sicer trepetali pred njimi, se odjunačijo. Od početka prodirajo boječe, ko pa vidijo, da jim ni škode, postanejo predrzni in prevzetni. Po trije in po štirje se lotevajo zaostalih, da jih uničijo,

kakor pozimi vrani napadajo ubogega, onemoglega konja, kateremu bi si na pol ure dalec ne upali pogledati v oči, dokler je bil še na nogah.

Vse to sem sam doživel. Videl sem bečaracem podobne kozake, v cunjeh oblečene in s staro, oguljeno kosmato kapo na glavi, razcapance, polne mrčesa, ki si nikdar niso počesali brade, ki so brez sedla in z vrvo namesto stremen sedeli na starih, mršavih klju-setih in so imeli za streljanje staro, zarjavelo pištolo in namesto sulice dolg žebelj na koncu droga — videl sem, kako vam je tak potepin, podoben staremu, plesnivemu židu, ustavil po deset, petnajst, celo dvajset vojakov in jih odgnal kakor čredo ovac!

Potem pa še kmetje tisti dolgo zaspanci, ki so nekaj mesecev poprej še trepetali, samo če jih je človek postrani pogledal — videl sem, kako so ošabno in prevzetno ravnali s starimi vojaki, kirasirji, topničarji, španskimi dragonci, z ljudmi, ki bi jih bili lahko s pestjo ubili. Slišal sem, kako so trdili takrat, ko je po vsej okolici dišalo po peki, da nimajo kruha napredaj in da nimajo niti vina niti piva, dočim je bilo od vseh strani slišati žvenketanje kozarcev. A nihče si jih ni upal prijeti in jim pokazati, tem lopovom, ki so se posmehovali našemu umikanju, ker nismo bili več združeni, ker je vsak marširal, kakor se mu je zdelo, ker nismo več pripoznali poveljnikov in smo bili brez discipline.

Vrhu tega glad, pomanjkanje, silni napori in bolezn — vse naenkrat je prišlo čez nas. Nebo je bilo sivo kot svinec, neprestano je lilo kot iz golide in jesenski veter nas je stresal. Koliko jih je bilo med ubogimi rekruti, ki so bili še brez brade in tako shujšani, da se je skoro skozi nje videlo, koliko teh siromakov je moglo prenašati take težave? Na tisoče in tisoče jih je poginilo — ob cestah je bilo videti same mrtvece. Grozna bolezen, ki so jo imenovali tifus, nas je spremljevala povsod. Nekateri pravijo, da je bila to nekak kuga, katero so povzročali mrlič, ki jih niso pokopavali dovolj globoko, drugi pa, da ji je vzrok preveliko trpljenje in pomanjkanje, kar presega človeške moči — kaj je res, ne vem, a elzaške in lotringijske vasi, v katere smo zanesli tifus, bodo vedno mislili na to: izmed sto bolnikov jih je ozdravelo komaj deset do dvanajst!

Ko pa že moram nadaljevati te žalostne doživljaje, naj še povem, da smo 19. oktobra prenočili v Lutzeniu, kjer so se polki zopet uredili, kolikor so se mogli. Drugi dan smo morali že navsezgodaj na pohodu proti Weissenfelsu streljati na Vestfalcane, ki so nas zasledovali do vasi Oeglitsch. 22. smo prenočili na erfurtskem polju, kjer so nam dali nove čevlje in obleko. Tam se je kakih pet ali šest razkropljenih stotnij zopet združilo z našim bataljonom. Bili so skoro sami novinci, ki niso imeli drugega kot golo življenje. Nove obleke so nam bile dosti preširoke, tičali smo v njih kakor stražnih hišicah, a njih blagodejno toploto smo čutili vendarle; zdelo se nam je, da znova oživljamo.

Prijatelji in somišljeniki držite se gesla: vsak naročnik naj pridobi enega novega naročnika v zaključni jubilejni kampanji!

JOS. HLAVATY
zanesljivi lekarnar.

Zdravniške recepte izvršuje točno.

Zaloga fotografij, potrebščin.

Kodaki in Kamere.

Prinesite k nam filme v izdeljavo.

1758 W. 21st Street in Wood, Chicago, Ill.

Izvrstni sladoled, mize za goste

SLOVEČI UMETNIŠKI
FOTOGRAFIŠT

Nemecsek
1439 W. 18th St.

CHICAGO, ILL.
IZDELUJE NAJBOLJŠE SLIKE!

SVOJ POKLIC VEŠI ŽE S 30-LETNO IZKUŠNJO!

Zdravilo za oteklino.

"Kaj je dobro za oteklino, gospod doktor?" — "Žganje, gospod Kšajt." — "Gospod doktor, hitro! Notri v grlu imam vse oteklo!"

V nedeljo 19. dec. bodo prijatelji in somišljeniki A. S. pokazali, kaj se stri, če vsak ne kaj stri!

ŠIRITE AMER. SLOVENEK

VSPORED UPORABE Cerkvene dvorane v So. Chicago, Ill.

1. DRUŠTVO VITEZI SV. FLORIJANA K.S.K.J.
Prvo nedeljo vsakega meseca ob 2. uri.
2. PODPORNO DRUŠTVO SV. JURIIJA.
Vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri.
3. ŽENSKO PODPORNO DRUŠTVO MARIJA ČISTE-GA SPOČETJA K.S.K.J.
Vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri.
4. ALTARNO DRUŠTVO, OZIROMA SKUPŠČINA KRŠČANSKIH MATER.
Vsako četrto nedeljo v mesecu ob 3/3. popoldne.
5. DRUŠTVO MOŽ IN MLADENICEV NAJSVETEJ-ŠEGA IMENA (HOLY NAME SOCIETY).
Vsako drugo nedeljo v mesecu ob 3/8. uri.
6. POLITIČNI KLUB.
Vsaki prvi ponedeljek v mesecu ob 3/8. uri.
7. SAMOSTOJNO PODPORNO DRUŠTVO "SLOGA."
Vsaki prvi torek v mesecu ob 3/8. uri zvečer.
8. DRAMATIČNI KLUB SV. JURIIJA.
Vsaki drugi ponedeljek v mesecu ob 3/8. uri zvečer.
9. CERKVENI PEVSKI ZBOR "ZARJA."
Ima vaje ob torkih in petkih.
10. SEJE CERKVENEGA PEVSKEGA DRUŠTVA "ZARJA."
Drugi četrtlet vsakega meseca ob 3/8. uri zvečer.
11. 2. TOREK: ŽENSKO PODPORNO DRUŠTVO SV. NEŽE K.S.K.J.
V mali dvorani ob 8. uri zvečer.
12. 4. TOREK: CERKVENA SEJA.
V mali dvorani ob 8. uri zvečer.

BARVE -- MIZARSTVO -- ŽELEZNINA

Prodajam vsakovrstne barve, varniše itd. po najzmernejših cenah. Barvam hiše znotraj in zunaj. Lepim stenski papir. Izvršujem vsa mizarstva in tesarska dela. — Prodajam vsakovrstno železnino, različno orodje in vse kar potrebujete v tem oziru za Vaš dom. — Prodajam tudi vsakovrstne šipe (šajbe.)

John Kosmach

SLOVENSKA TRGOVINA Z ŽELEZNINO

1804 West 22nd St., Chicago, Ill.

Phone: Canal 0490.

Pristopajte

PRVI, NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI SLOV. KAT.

PODPORNI ORGANIZACIJI

Kranjsko -- Slovenski
Katoliški Jednoti

Posluje že 33. leto. V tej dobi je dosedaj izplačala raznih podpor v znesku

\$2,825,153.00

TA JEDNOTA JE SOLVENTNA ALI NAD

100-PROCENTNA.

Njeno premoženje znaša \$1,600,000.00.

Članstva v obeh oddelkih šteje nad 30,000.

Ima 170 krajevnih društev širom države.

Glede pojasnila za pristop vprašajte kakega uradnika (co) našega krajevnega društva. — Glede ustanovitve novega društva (8 članov zadostuje) pišite na glavnega tajnika: Jos. Zalarja, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Nagrada za ustanovitev znaša \$20.00.

V MLADINSKI ODDELEK SE SPREJEMA ČLANE V STAROSTI OD 1—16 LET.

KATOLIŠKI SLOVENC, PRISTOPAJTE K NAŠI

K. S. K. JEDNOTI!

PISANO POLJE

Drobtine iz kraljestva boljše-
kov...

Ugledni ruski socialistični voditelj Arhangelskij piše pod gornjim naslovom v "Českem Slovu":

"Med voditelji komunistične stranke v Rusiji se je odigral v zadnjem mesecu krut boj. Danes je ta boj sicer že končan, ali ostali so nepomirjeni zmagovalci in premaganci. Na čelu zmagovalcev stoji Stalin na čelu premagancev pa Trockij in Zinovjev. Premaganci so podpisali kapitulacijo in se zavezali, da razpuste svojo skupino in da se smatrajo kot krivci razdejane strankarske discipline. — Zmagovalci so obljubljali, da ne bodo uporabili proti premagancem nobenih represalij — toda besede niso držali. Stalin je odstranil Zinovjeva iz Kominterne, izključil Trockega iz Politbira-a in zapodil iz stranke veliko število privržen-
cev Trockega in Zinovjeva.

Boj se nadaljuje.

Kdo sta Stalin in Trockij?

Stalin je glavni tajnik komunistične stranke v Rusiji. V njegovih rokah se stekajo vse niti organizacije in ves aparat stranke. Je v ognjišču vseh strankarskih zadev in zato je njegov vpliv na stranko vsako leto rastle. Njegov duh je čil, čeprav mogoče ne pregloboč.

V političnem testamentu Lenina, ki so ga nedavno objavili ameriški listi, je ta karakteristika Stalina: "Stalin je preveč surov. Ta hiba pa je nemogoča za človeka, ki je glavni tajnik stranke. Zato predlagam, da bi tovariši našli pot za odstranitev Stalina z mesta generalnega tajnika." Surovost Stalina je posledica njegovega poveljujočega temperamenta. Stalin hoče povsod ukazovati s trdo roko, ne trpi nasprotnikov in se trudi, da utrdi svoj osebni vpliv v stranki in državi. Do nasprotnikov je Stalin tudi neizprosen in krut. Te njegove lastnosti pa se družijo v njem s precejšnjo porcijo zvitosti in zahrbtnosti. Pristaši Stalina pišejo po evropskih listih, da hoče Stalin izvesti "nacionalno diktaturo premožnih kmetov," toda o istem Stalinu pišejo v sovjetskih listih, da utrjuje diktaturo proletariata. V "Observeru" priporočajo Stalina evropski javnosti kot prvega prijatelja koncesij Evropi, toda v Rusiji preganja Stalin skupino Medvedjena, ker da je naklonjena kapitalizmu, ko zahteva politiko koncesij. Pri gospodujčem značaju Stalina in njegovem stremeljenju, da okrepí v političnem življenju despoti-

zem, morajo neizogibno nastati tako v vrstah komunistične stranke, ko med delavci daljši boji za osvobodjenje od despotizma.

Na čelu premagancev stoji danes Trockij, zelo dober govornik, bister žurnalst, častihlepen in samoljubiv, a obenem nadarjen in energični politik. Nekaj časa je imel v svojih rokah poveljstvo armade in tedaj so mu proročali kariero rdečega Bonaparta. Strah pred Trockim je bil tako velik, da je Zinovjev, danes Trockijev prijatelj, zahteval od Stalina aretacijo Trockega. — Trockij je bil odstranjen iz armade in se je posvetil organizaciji narodnega gospodarstva. Pokoril se je Stalinu, toda njegova udeležba v zadnjih bojih je dokazala, da je bilo njegovo "pomirjenje" samo formalnost. Trockij vidi zelo jasno vse nedostatke vladajočega režima in je pripravljen gledati na ruske razmere silno trezno. Toda nima pozitivnega programa.

Ampak ni to njegov nedostatek. Pozitivnega delovnega programa tudi Stalin nima. Tako Stalin ko Trockij skušata rešiti eden in isti problem: kako organizirati komunistične kroge pri izvajanju nove gospodarske politike. Oba skušata ta nerešljivi problem rešiti s kvadrato kroga; izmišljujeta si različne načine rešitve in si medsebojno naštevata vse svoje neuspehe in vse medsebojne boje. Danes je zmagovalac Stalin. Ni izključeno, da bo jutri slavil zmago Trockij. Toda niti zmagovalci in še manj premaganci se ne čutijo sigurne. Vsi pa so zagovorniki komunistične diktature. Mnogi sicer že spoznavajo, da ta diktatura ovira gospodarski in duhovni razvoj dežele, toda politični moči se ne morejo odreči. Mnogi od njih sicer vidijo, da se ruski komunizem v resnici vedno manj razlikuje od državnega kapitalizma. Toda kvadratura kroga ne morejo rešiti. Preostaja samo proslave zmag nad večerajšnjimi prijatelji. Danes triumfira eden, jutri drugi.

Končna zmaga pa gre le ruskemu narodu, ki se vedno bolj in bolj obrača od despotičnega režima."

VINKO ARBANAS

Edini slovenski cvetličar

v Chicagi

Phone: Canal 4340.

1320 W. 18th St. Chicago, Ill.

Vence za pogrebe, šopke za neveste in vsa v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

Cene zmerne.

Prva adventna nedelja

pričenja

ново cerkveno leto.

Kakor imamo za navadno leto, ki se pričenja s 1. januarjem, koledar, ki nam pokaže vse dneve, njih ime in pomen, tako spada v vsako katoliško hišo drugi koledar, iz katerega so razvidni vsi pomenljivi dnevi v mnogem smislu.

Da zadostimo mnogobrojnemu povpraševanju, smo tudi letos naročili knjigo z naslovom

Razlaganje cerkvenega leta

ali SLOVENSKI GOFFINE

V njej je natančni popis vseh važnejših dni, praznikov in nedelj in njih pomen, popis in razlaga cerkvenih obredov, berila in evangeliji za vse take dni, zanimivi posnemki iz življenja svetnikov ter mnogo drugega poučnega in koristnega berila.

Naročili smo večjo množino teh knjig, a prešli smo jih le počasi in omejeno število, zato nam bo mogoče, postreči z njo le tistim, ki nam prvi pošljejo naročilo. Kdor torej želi sigurno dobiti to knjigo, ki stane samo

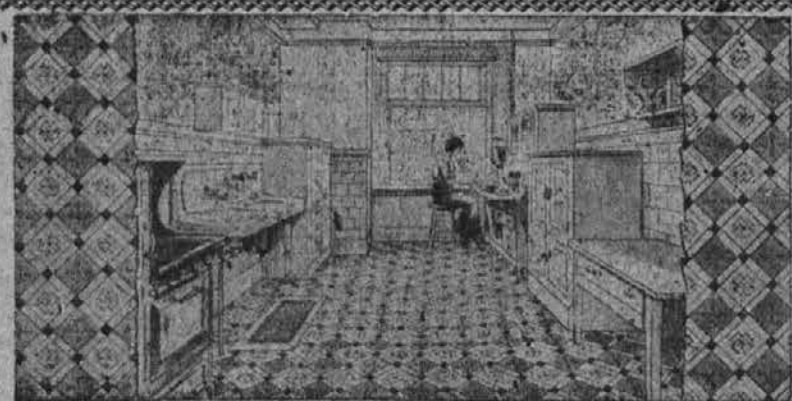
\$1.50

naj piše takoj po njo in priloži pismu Money Order ali Bank Draft za omenjeno svoto.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET,

CHICAGO, ILL.

Zakaj se mučite

S POKLADANJEM LINOLEUMA, KO VAM MI-TO STORIMO, NE DA BI VAM BILO TREBA PLAČATI!

Velike važnosti je, kako se linoleum položi, da dalje ostane poraben. Naši eksperti rešijo vprašanje polaganja linoleuma za vas. Baš sedaj imamo veliko zalogo krasnih vzorcev po različnih cenah. Pustite, da vam postrežemo takoj. Cene so 85c za štirjaški jard, \$1.00, \$1.50 in \$2.00.

EICHHOLZER & CO.

527 MAIN STREET,

FOREST CITY, PA.